

IN GEUREN EN KLEUREN

GUIDO EVERAERT
BOUWHISTORICUS DIENST MONUMENTENZORG

SCHILDERS

32

Sinds de oprichting van de Gilde van de Schilders, beeldhouwers en glazenmakers in de Middeleeuwen, ressorteerden ook de huisschilders hieronder.

Hoewel de huisschilders in de Gilde soms numeriek in de meerderheid waren, hadden ze zo goed als niets in het bestuur te zeggen.

Tot op heden is het moeilijk om de jaarlijkse en exacte samenstelling van het Gilde na te gaan. De ledenlijsten zijn tot aan het einde van de 17de eeuw onbetrouwbaar. De lijst uit de 18de eeuw geeft een overzicht van de inschrijvingen van de nieuwe meesterschilders.

Door de aanhoudende discriminatie van de huisschilders dienden deze een verzoek in om zich te mogen afscheiden van het Gilde waarvan ze reeds eeuwen deel uitmaakten. Begin 1735 mochten ze een eigen Gilde oprichten.

Reeds in de 17de eeuw was het werk van de huisschilders sterk toegenomen daar heel wat huizen, kloosters en openbare gebouwen met de opkomst van de barokke architectuur een beschildering als afwerking kregen. De trend zette zich verder in de 18de eeuw

toen de bepleisterde architectuur in de klassiciserende barok, het rococo en het classicisme eveneens om een afwerking onder de vorm van schilderwerk vroeg.

Het aantal nieuwe inschrijvingen in de Gilde bleef van 1701 tot en met 1769 ongeveer constant met een gemiddelde van 1,6 schilders per jaar. In de vijftig jaren opvolgende jaren verdubbelde dit aantal tot gemiddeld 3,2. Hoewel er geen zekerheid bestaat over de aanleiding tot de toename van het aantal schilders, is in eerste instantie de kwantitatieve toename van het aantal bouwopdrachten waarschijnlijk de grootste oorzaak. Ook is het niet uitgesloten dat de oprichting van de Koninklijke Academie voor Schilder-, Beeldhouw- en Bouwkunst in 1770, in opvolging van de Academie die in 1751 was gesticht, er misschien ook gedeeltelijk voor medeverantwoordelijk is.

Volledige ledenlijsten verschenen in de Gentse Wegwijzer, de voorloper van de huidige stadsgids en Gouden Gids. In 1770 waren er 43 schilders, vijf jaar later 35. In 1770 en 1775 waren er 20-tal 'kunstschilders'. In 1780 worden alleen nog de

Heuversten, de *Geswo-rene*, *Den eed*, en de *Knaepe* van de huisschilders vermeld.

Omstreeks het einde van de 18de eeuw komt de lijst van de huisschilders in de Wegwijzer niet meer voor terwijl de kunstschilders wel verder vermeld bleven. Pas in 1825 werd opnieuw een lijst van *Schilders en vernissers van voitures, appartementen etc.* vermeld. Het is uiteraard onmogelijk dat er gedurende een 30-tal jaren geen schilders meer waren in Gent.

Ze waren in 1825 met amper zes schilders maar in 1835 waren ze weer met 43 en in 1850 met niet minder dan 107 schilders.

De fabelachtige toename is te verklaren door het feit dat volgens de titel van het hoofdstuk onder de *Huys- en Appartement Schilders* er ook de schilders stonden die bekend waren in *Fresco en Vercierselen* en dat er in de lijst ook *ten meerderen deele Glazenmakers en Winkeliers in Verwaren* waren opgenomen. Waarschijnlijk combineerden velen het beroep met een handelszaak.

In de lijst van de *kunstschilders in fresco en versierselen* worden de

zelfde personen teruggevonden als in die van de huisschilders.

Wat de echte reden was tot het niet verschijnen van de lijst van de schilders in het begin van de 19de eeuw is tot op heden nog niet duidelijk. Het lijkt er op dat het vaak een beroep is geweest waarop werd neergekeken.

Daarom lieten ze zich liever opnemen in de lijst van de kunstschilders. Deze groeide in het begin van de 19de eeuw gestaag aan. In 1830 waren er reeds 30 kunstschilders.

Ze werden volgens hun specialiteit apart vermeld als schilder van *Fresco & Vercierselen*, *Land-schappen*, *Geschiedenis*, *Portretten*, *Miniatuur*, *Wapenschilden*, *Bloemstukken*, *Huyselyk Tafereel en Portretten*. De meesten onder hen waren geen grote artiesten maar goede decoratieschilders. Vele huisschilders hielden zich toen inderdaad niet meer in met alleen maar gewoon schilderwerk.

Naast gewoon vlak schilderwerk kende het nabootsen van hout en marmer een grote toename. Uit het begin van de 19de eeuw dateren de meeste teruggevonden muurschilderingen.

